

Investinor

VI BYGGER MORGENDAGENS NÆRINGS LIV

ESG-rapport 2019

INNHold

OPPSUMMERING.....	3
Om ESG-ARBEIDET I INVESTINOR.....	5
STATUS I INVESTINOR.....	6
Om PORTEFØLJEN.....	7
Om ESG-UNDERSØKELSEN.....	8
STATUS I PORTEFØLJEN.....	9
MÅL FOR INNEVÆRENDE OG KOMMENDE PERIODE.....	25
APPENDIKS.....	26

OPPSUMMERING

Investinor har som statlig investeringsselskap og aktiv eier et særskilt ansvar for å innarbeide robuste rutiner og rapporteringskrav for ESG (samfunnsansvar) i egen organisasjon så vel som i porteføljen. ESG-arbeidet i Investinor er, og vil fortsette å være, i kontinuerlig utvikling. Etter at det i 2017/18 ble gjort en innsats internt for å styrke egne rutiner i oppfølgingen av porteføljeselskapene, har teamet det siste året hatt fokus på utviklingsprosjekter med formål om å styrke selskapenes verktøykasse og kompetanse på ESG.

Teamet i Investinor har gjennomført følgende ESG-relaterte aktiviteter i perioden:

- Gjennomføring av årlig ESG-undersøkelse i porteføljen (venture og tidligfase).
- Utvikling av verktøyet «ESG Assessment Tool» som et tilbud til porteføljeselskapene. Verktøyet legger til rette for en mer helhetlig vurdering av både risiko- og mulighetsbilde hos selskapene og fungerer som et rapporteringsverktøy opp mot styre og andre interessenter.
- Utarbeidelse av juridisk malverk i samarbeid med advokatfirmaet SANDS som tilbud til porteføljeselskapene for å adressere risiko i leverandørkjeden.
- Fremheving av Investinors kvinnefokus i en rekke fora, deriblant under administrerende direktørs innledning på Investinors CEO-dag, i vårt årlige brev til porteføljeselskapene og i eksterne foredrag holdt av ansatte i Investinor.
- Utsendelse av maler for etiske retningslinjer til porteføljeselskap som har manglet dette.
- Eksternt foredrag om viktigheten av ESG under Investinors CEO-dag i oktober 2018.
- Eksternt foredrag om bærekraftige investeringer under Venturekonferansen i mars 2019.
- Deltakelse på Nærings- og Fiskeridepartementets fagsamling om OECDs veileder for aktsomhetsvurderinger.

Årets ESG-undersøkelse befester inntrykket fra 2018 om at Investinors rammeverk for ESG er godt forankret hos det store flertallet av porteføljeselskapene. Årlig gjennomgang av ESG-relaterte forhold i styrene er etablert praksis i så godt som samtlige selskap, selv om det er variasjon i tematikk og omfang.

Investinor har i perioden oppfordret selskapene til å foreta en mer selvstendig risikovurdering. Vårt ESG Risk Assessment Tool er ment å skulle støtte en slik prosess. Verktøyet er frivillig å ta i bruk, og 7 selskaper har valgt å benytte seg av det i sin ESG-gjennomgang med styret. Vi opplever at verktøyet bistår selskapene i å identifisere risiko-områder og konkretisere mål for sitt ESG-arbeide på en god måte som er tilpasset virksomheten.

Majoriteten av selskapene viser evne til å innarbeide viktige prosedyrer og rutiner som etiske retningslinjer, varslingsrutiner, bakgrunnssjekker og styrking av avtaleverk der dette er mangelfullt. Investinor ønsker å være på tilbudssiden med ressurser for å lette innføringen av dette. Vi ser at det er spesielt viktig å følge opp nye porteføljeselskap og selskap som flyttes fra tidligfase- til ventureporteføljen da disse selskapene gjerne ikke har rutiner for ESG på det nivået Investinor forventer.

Mindre positivt er det at årets undersøkelse avdekker en lavere andel selskaper med kvinner

i ledelse og styre enn hva tilfellet var i 2018. Til tross for at kvinnerepresentasjon er gitt oppmerksomhet internt og eksternt, har det ikke fått umiddelbar effekt. Nedgangen i kvinner representert i ledelsen (fra 79% i 2018 til 71% i 2019) kan delvis forklares med at årets undersøkelse har en strengere definisjon av hvor mange som inngår i ledergruppen enn tidligere. Når det gjelder nedgangen i kvinnerepresentasjon i styrene (ned fra 52% til 48% i 2019) har man fått to nye selskaper i porteføljen uten kvinner i styret mens kvinnerepresentasjonen er uendret ellers i porteføljen. En intern gjennomgang i Investinor i 2019 avdekket at flertallet av styrene med styrevalg inneværende år bestod var eierdominerte. Det har derfor vært begrenset handlingsrom for Investinor. Til tross

for skuffende tall er det viktig å påpeke at det er flere eksempler i porteføljen hvor Investinor har vært pådriver for identifisering og rekruttering av kvinnelige kandidater, både i ledelse og i styre.

I tillegg til utøvelse av Investinors aktive eierskap i porteføljen har Investinor et velfungerende rammeverk for ESG som dekker egen organisasjon. Investinor ansvarliggjøres gjennom konkrete periodemål for ESG-arbeidet (se Mål for inneværende og kommende periode) samt gjennom målbare indikatorer (se Status i Investinor). Vi opplever at innsatsen på ESG-feltet gir resultater i form av økt bevissthet og kompetanse om ESG internt og i porteføljen, samt at Investinors egne ESG-indikatorer tilsier en positiv utvikling i organisasjonen.

ESG OG BÆREKRAFT PÅ AGENDAEN:

Investinor har gjennomført en rekke aktiviteter det siste året for å øke oppmerksomheten rundt ESG og bærekraft. Bilde fra eksternt foredrag om bærekraftige investeringer under Venturekonferansen 2019.

OM ESG-ARBEIDET I INVESTINOR

I 2016 vedtok styret i Investinor ny Policy for ansvarlig investeringspraksis. Denne policyen samt Investinors etiske retningslinjer ligger tilgjengelig på våre nettsider. Et bærende premiss i policyen er at Investinors tilnærming til ansvarlig og bærekraftig investeringspraksis skal bidra til å levere tilfredsstillende resultater med utgangspunkt i tre grunnleggende pilarer:

- **Langsiktig og bærekraftig avkastning:** Ansvarlig forvaltning av Investinors forvaltningskapital skal bidra til langsiktig og bærekraftig avkastning til eier.
- **Samfunnsoppdrag:** Gjennom investeringsaktiviteten kompletterer Investinor det norske markedet for tidligfase-, venture- og ekspansjonskapital.
- **Etiske prinsipper for porteføljeselskaper:** Investinors tilnærming til ansvarlig og bærekraftig investeringspraksis skal bidra til at porteføljeselskapene opererer i henhold til Investinors etiske standarder.

Investinor er i tillegg tilsluttet FNs prinsipper for ansvarlige investeringer (PRI) og UN Global Compact.

Investinor har operasjonalisert ESG-arbeidet i alle ledd av kjernevirksomheten:

- **Investeringsprosessen:** ESG skal inngå på lik linje med andre investeringskrav når potensielle investeringer vurderes. Krav skal enten være oppfylt før investering, eller kunne rettes etter investering. I motsatt fall skal Investinor avstå fra å investere, selv om øvrige investeringskrav er oppfylt.
- **Aktivt eierskap:** Som aktiv eier med forvaltere i styreposisjon skal Investinor løpende være en pådriver for at porteføljeselskapene utøver godt samfunnsansvar.
- **Exit:** I arbeidet med å selge porteføljeselskaper skal Investinor i forsvarlig grad sikre at ny eier viderefører et tilstrekkelig samfunnsansvar i den solgte virksomheten.
- **Egen organisasjon:** Investinor skal styre egen virksomhet og organisasjon i henhold til forventninger til samfunnsansvar som Investinor har som arbeidsgiver.

CFO i Investinor har det overordnede ansvaret for at selskapets policy for ansvarlig investeringspraksis overholdes. Det operative ansvaret er lagt til en av de ansatte i investeringsteamet. Dette er gjort for å sikre at ESG tilstrekkelig integreres i investeringsprosesser og i det aktive eierskapet. Investinors styremedlemmer i porteføljeselskapene holdes til syvende og sist ansvarlige for at deres selskaper oppfyller de krav Investinor stiller til ESG.

AKTIVT EIERSKAP:

Investinors forvaltere skal være pådrivere for at deres porteføljeselskaper utøver godt samfunnsansvar og har ansvaret for at selskapene oppfyller de krav Investinor stiller til ESG.

STATUS I INVESTINOR

KORRUPSJONSRIKISO

Korrupsjon, innsidehandel og habilitet er regulert i Investinors etiske retningslinjer. Selskapet har også organisatoriske barrierer som reduserer slik risiko. Utbetalinger kontrolleres av flere ledd, og investeringsbeslutninger tas aldri av enkeltpersoner – de blir grundig drøftet i investeringsteamene, deretter besluttet av investeringskomité og styre. Risikoen vurderes derfor som lav, og evnen til å håndtere risikoen er god. Intern varsling er regulert gjennom Investinors etiske retningslinjer. Omverden kan varsle via Investinors nettside.

MILJØPÅVIRKNING

Investinor påvirker miljøet direkte og indirekte. Den indirekte miljøpåvirkningen skjer gjennom investeringer og ivaretas gjennom regulering i etablerte etiske retningslinjer. Ved utgangen av 2018 utgjorde selskaper med en betydelig positiv miljøpåvirkning ca. 17% av Investinors portefølje¹, målt som andel av investert kapital, opp fra 16% i 2018. Den direkte miljøpåvirkningen skjer gjennom forbruk av papir og energi, avfallshåndtering samt bruk av transportmidler. Årets rapport inkluderer for første gang tall for CO₂-utslipp som følge av tjenestereiser. Dette tallet var 2,8 tonn per ansatt i 2018, ned fra 3,2 tonn i 2017.

HELSE-, MILJØ OG SIKKERHET

Det har ikke forekommet alvorlige arbeidsuhell eller ulykker i løpet av året som har resultert i materielle skader eller personskader. Sykefraværet utgjorde 1,3% prosent av total arbeidstid i 2018,

ned fra 2,7% i 2017.

MANGFOLD OG LIKESTILLING I INVESTINOR

Investinor legger vekt på å gi kvinner og menn de samme mulighetene for faglig og personlig utvikling, lønn og avansement. Selskapet har fleksible ordninger som gjør det lettere å kombinere karriere og privatliv. Investinor driver sin virksomhet i en bransje hvor menn tradisjonelt er dominerende i antall. Både styret og selskapets ledelse er seg bevisst de samfunnsmessige forventningene om tiltak for å fremme likestilling i virksomheten og styret. I forbindelse med ansettelser til forskjellige stillinger har Investinor siden oppstart av virksomheten foretatt aktive søk overfor potensielle kvinnelige søkere. Som et ytterligere konkret likestillingstiltak har styret besluttet at beste mannlige og beste kvinnelige kandidat alltid skal være med i finalerunden ved nyansettelser. Ved like kvalifikasjoner, skal kvinnelige søkere prioriteres. Kvinneandelen i Investinor var ved utgangen av 2018 17% (3 kvinner av 18 totalt). I selskapets ledelse, bestående av CEO og CFO, er det ingen kvinner. I investeringsvirksomheten var kvinneandelen 14% (2 kvinner av 14 totalt). Som en konkret målsetting i arbeidet med mangfold og likestilling skal Investinor søke å doble antall kvinner i investeringsvirksomheten fra 2 kvinner per i dag til 4. Antallet kvinnelige ansatte i investeringsvirksomheten har per 2. kvartal 2019 økt til 3 kvinner etter at en kvinnelig Senior Associate startet hos Investinor i 1. kvartal i år.

Utvalgte ESG-indikatorer for Investinor	2017	2018
Kvinneandel - Alle ansatte	16 %	17 %
Kvinneandel - Investeringssteamet	13 %	14 %
Sykefravær	2,7%	1,3%
CO ₂ utslipp tjenestereiser - Totalt (tonn)	55,8	51,2
CO ₂ utslipp tjenestereiser - Per årsverk (tonn)	3,2	2,8
Andel portefølje med betydelig positiv miljøpåvirkning	16 %	17 %

¹ Investeringer i Cyviz AS, Dimension 10 AS, Havgul AS, Heimdall Power AS, Kebony AS, Keep-it Technologies AS, Shoreline AS, Sorbwater Technology AS, Termowood AS og Shelterwood AS

OM PORTEFØLJEN

Per 2. kvartal 2019 består Investinors portefølje av minoritetsposter i 61 selskaper fordelt på 33 selskaper i venture- og ekspansjonsporteføljen (hovedporteføljen) og 28 selskaper i tidligfaseporteføljen. Majoriteten av selskapene kjennetegnes av å ha ingen til relativt lav omsetning, begrenset innkjøpsmakt overfor leverandører samt relativt få ansatte. Ressurser avsatt til systematisk ESG-arbeid vil for de fleste være begrenset.

I perioden 3. kvartal 2018 – 2. kvartal 2019 investerte Investinor i 7 nye selskaper hvorav 3 i hovedporteføljen og 4 i tidligfaseporteføljen:

Hovedporteføljen:

- Memory AS
- Shelterwood AS
- Xeneta AS

Tidligfaseporteføljen:

- iGlobalTracking AS
- Vibbio AS
- Icon Instruments AS
- Motimate AS

Det er ikke foretatt noen avhendinger i perioden.

NYTT SELSKAP I PORTEFØLJEN:

Et av de ferskeste selskapene i Investinors portefølje er videoteknologiselskapet Vibbio. Av teamet på 11 personer er det 7 kvinner, en sjeldent høy kvinneandel i techselskaper.

OM ESG-UNDERSØKELSEN

Investinor utfører årlig en undersøkelse blant våre porteføljeselskaper hvor selskapene svarer på ESG-relaterte spørsmål med utgangspunkt i Investinors prioriterte risikoområder: *Korrupsjonsrisiko, risiko for uetiske forhold i leverandørkjeden og miljørisiko*. Spørsmålsformuleringene i undersøkelsen er basert på UN Global Compacts 10 prinsipper.

Undersøkelsen ble gjennomført for første gang i 2016, og har kun vært gjenstand for mindre endringer siden den gang. I 2018 ble spørsmål om kvinneandel i selskapenes styre og ledelse lagt til undersøkelsen for å reflektere Investinors nye målsetning om kvinner representert i styre og ledelse hos alle selskaper innen 3 år etter første investering.

Samtlige porteføljeselskaper får tilsendt undersøkelsen, inkludert de som inngår i tidligfaseporteføljen. Det er obligatorisk å besvare undersøkelsen for selskapene i venture- og ekspansjonsporteføljen

(*hovedporteføljen*), men frivillig for tidligfaseselskapene. I hovedporteføljen holdes et holdingselskap og et selskap under avvikling utenfor undersøkelsen. Undersøkelsen er i de fleste selskapene besvart av CEO.² Spørsmålene i undersøkelsen er utformet på engelsk av hensyn til de selskapene som har ledelse som ikke snakker norsk.

ESG-rapporteringen for tidligfaseporteføljen er f.o.m. 2018 holdt adskilt fra venture- og ekspansjonsporteføljen. Investeringer i tidligfaseselskaper baseres i stor grad på samarbeidspartneres vurderinger. I motsetning til i hovedporteføljen påtar ikke Investinor seg rollen som aktiv eier gjennom styreverv. Vi er derfor ikke i posisjon til å kunne stille de samme kravene til ESG i disse selskapene som vi gjør for selskapene i hovedporteføljen. Det er likevel ønskelig med oversikt over status i tidligfaseselskapene av hensyn til selskapenes verdiutvikling og omdømme. Rapportering for tidligfaseporteføljen er lagt til appendiks.

MILJØFOKUS I PARTNERPLAST:

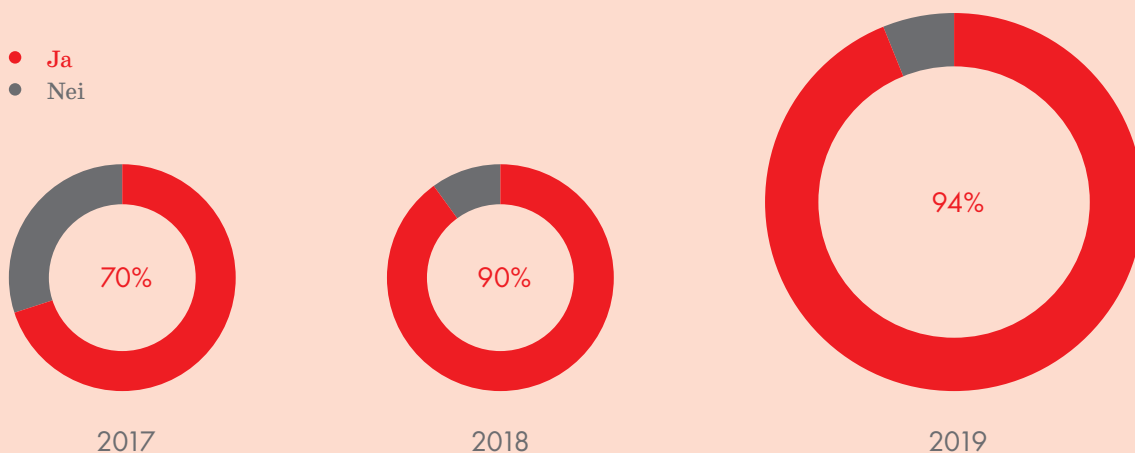
Investinors porteføljeselskap PartnerPlast er største aksjonær i Nordic Plastic Recycling AS på Åndalsnes. NPR tar imot og resirkulerer plast fra kunder og leverer resirkulert materiale tilbake til PartnerPlast. I tillegg til å være et viktig miljøtiltak, løser initiativet et avfallsproblem for kundene og bedrer råvaretilgangen for selskapet.

2 Med unntak av BerGenBio (CFO), Stimline (CFO) og Unacast (COO og Cofounder)

GENERELT

HAR SELSKAPET ETISKE RETNINGSLINJER?

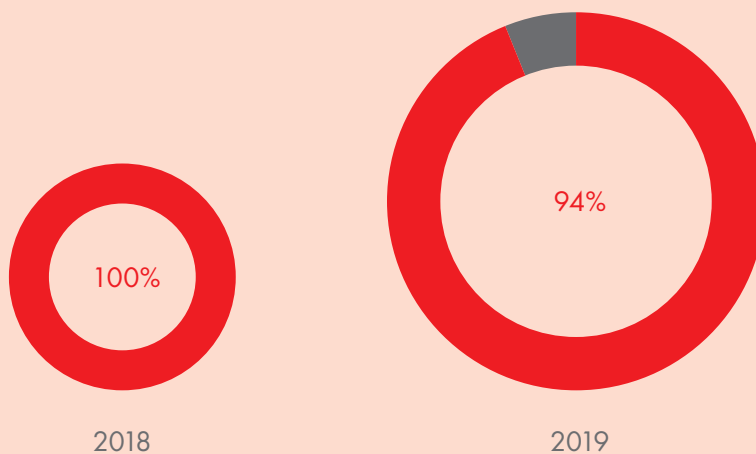
- Ja
- Nei

Investinor krever at samtlige porteføljeselskaper har innført etiske retningslinjer på investeringstidspunktet eller i etterkant av investeringen. Det er i dag kun 6% (to selskaper) som ikke tilfredsstiller dette kravet. Ett av selskapene er nytt i porteføljen mens det andre selskapet har fusjonert og fått ny ledelse. Begge selskapene oppgir at det foreligger planer for å innføre etiske retningslinjer før utgangen av året. De tre selskapene som i fjorårets undersøkelse oppga at de ikke hadde etiske retningslinjer har nå dette på plass.

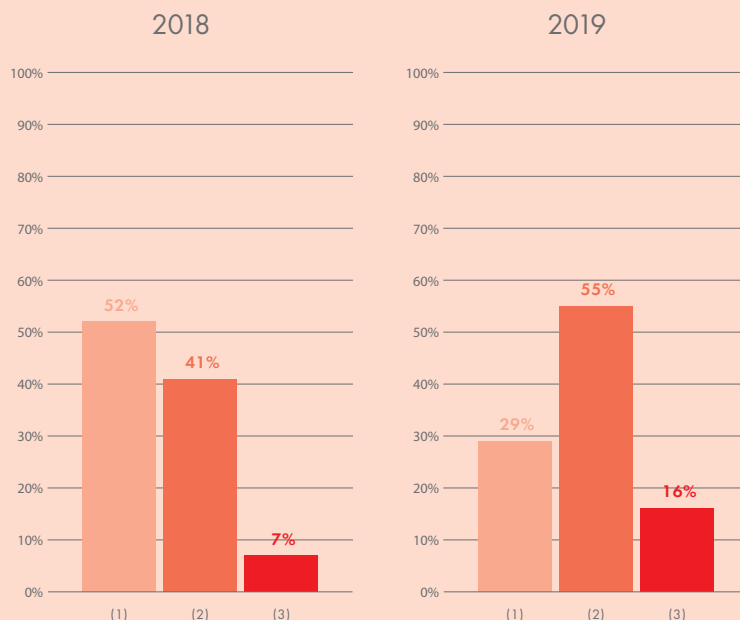
HAR SELSKAPET GJENNOMFØRT ESG-RAPPORTERING TIL STYRET DE SISTE 12 MÅNEDER?

- Ja
- Nei

Investinor pålegger sine porteføljeselskaper å gjennomføre årlig ESG-rapportering til styret. 94% av selskapene oppgir å ha gjennomført en slik rapportering i løpet av de siste 12 månedene. To selskaper oppgir at de ikke har gjennomført den årlige rapporteringen. Blant disse to er ett selskap nytt i porteføljen. Her er Investinors forvalter pådriver for å etablere rapporteringsrutiner. I det andre selskapet har Investinor gått ut av styret. Vi følger imidlertid opp disse selskapene og vil oppfordre de til å gjenoppta sin ESG-rapportering.

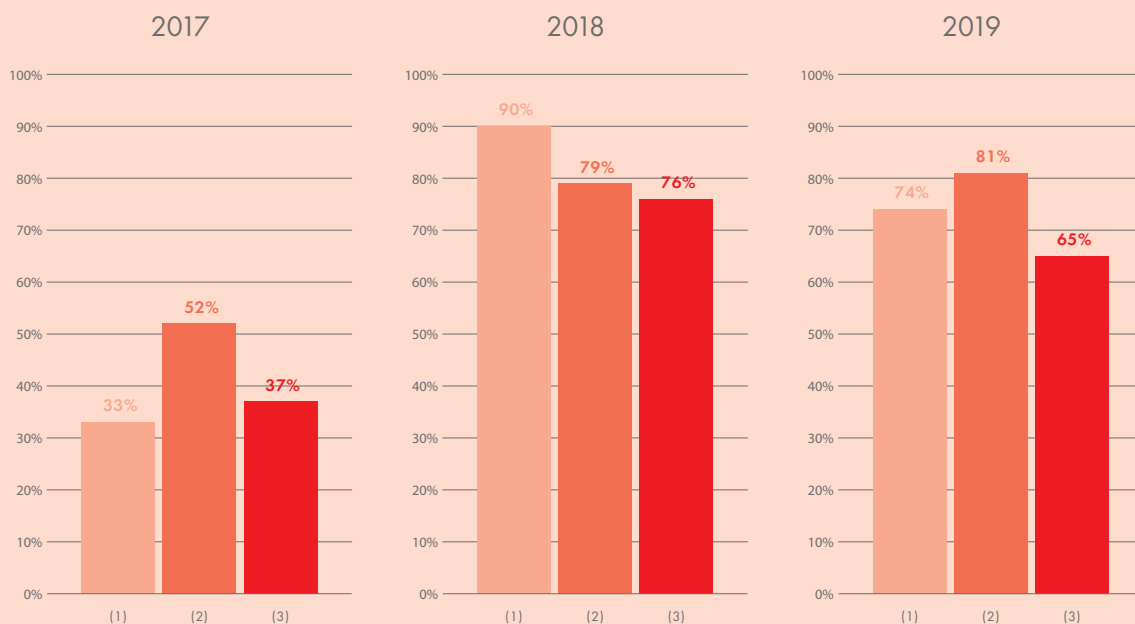
HVILKEN ESG-RISIKOFAKTOR ANSES AV SELSKAPET SOM MEST RELEVANT?

- (1) Korrupsjon
- (2) Uetiske forhold i leverandørkjeden
- (3) Skadelig miljøpåvirkning

Over halvparten av selskapene (55%) oppgir at de anser risiko for uetiske forhold i leverandørkjeden å være mest relevant for deres virksomhet (opp fra 41% i fjor). Andelen selskaper som mener korrupsjonsrisiko er den viktigste faktoren har sunket fra 52% til 29%. En relativt lav andel (16%) oppgir at miljørisiko er mest relevant (opp fra 7% i 2018).

HAR FØLGENDE ESG-RISIKOFAKTOR BLITT DISKUTERT I STYRET DE SISTE 12 MÅNEDER?

- (1) Korrupsjon
- (2) Uetiske forhold i leverandørkjeden
- (3) Skadelig miljøpåvirkning

Investinor etterstreber at våre prioriterte risikofaktorer *korrupsjonsrisiko, risiko for uetiske forhold i leverandørkjeden og miljørisiko* inngår i selskapenes årlige ESG-rapportering. Færre rapporterer spesifikt på korrupsjons- og miljørisiko enn i fjor, mens en noe høyere andel tar for seg risiko i leverandørkjeden. Som svar på hvorfor man velger å ikke rapportere på enkelte av områdene oppgir flere av selskapene at risikofaktoren(e) ikke anses som relevant for deres virksomhet eller fasen de befinner seg i. Vi vil imidlertid fortsatt oppfordre til at selskapene legger en helhetlig vurdering av risikobildet frem for sine styrever om risikoen antas å være lav eller fraværende.

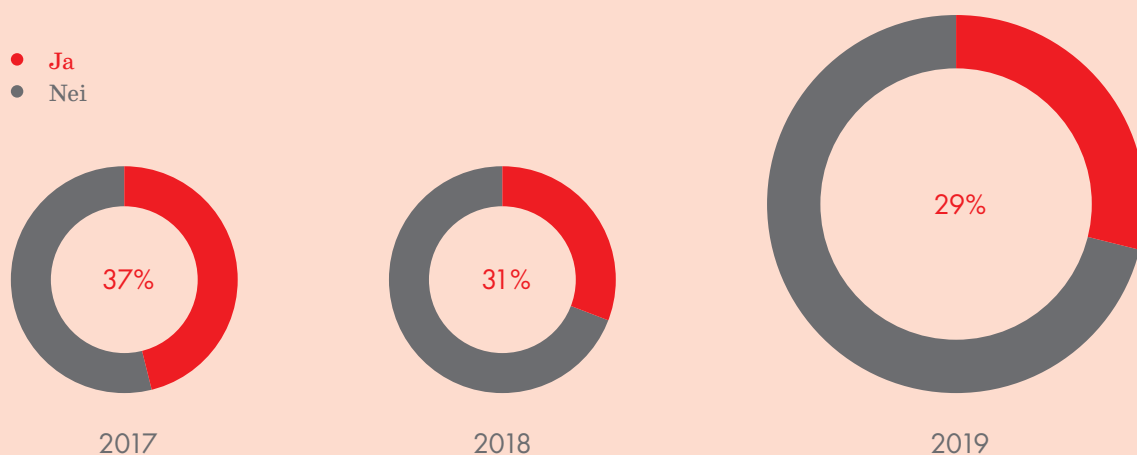
ER DET ANDRE ESG RISIKOFAKTORER SOM HAR BLITT DISKUTERT I STYRET DE SISTE 12 MÅNEDENE?

Nærmere halvparten av selskapene oppgir at det er andre ESG risikofaktorer som også er diskutert i styret. Datasikkerhet, kjønnsbalanse, styresammensetning og kundetilfredshet er eksempler på dette. Det er en positiv utvikling at selskapene identifiserer faktorer utover Investinors definerte fokusområder da vi ønsker at selskapene i større grad skal tilpasse ESG-rapporteringen egen virksomhet og plan for verdiskaping i selskapet.

KORRUPSJONSRISIKO

HAR SELSKAPET AKTIVITET I LAND ASSOSIERT MED HØY KORRUPSJONSRISIKO?

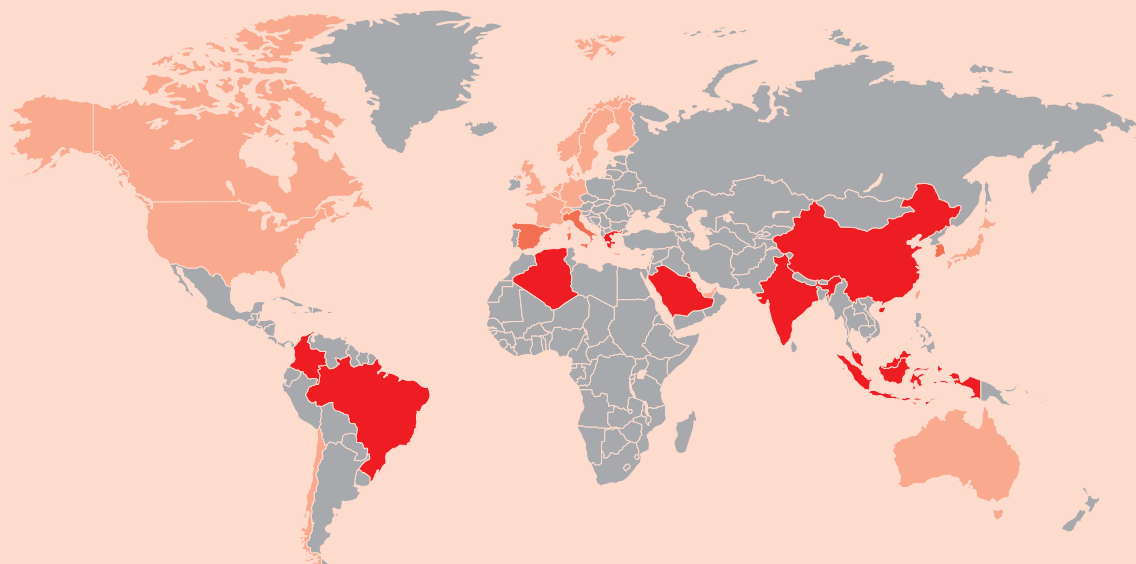
- Ja
- Nei

29% av porteføljeselskapene vurderer at de har underavdelinger, agenter eller vesentlig omsetning i land/markeder som er assosiert med høy risiko for korrupsjon. Disse landene oppgis å være Kina (3) Saudia Arabia (2), India, Kuwait, Malaysia, Chile, Algerie, Brasil, Colombia og Hellas. Leseren bør være oppmerksom på at dette er porteføljeselskapenes subjektive vurdering av korrupsjonsrisiko. Av porteføljeselskapene som oppgir å ikke være tilstede i land med høy korrupsjonsrisiko har enkelte av disse aktivitet i land som i følge Transparency International (TI)³ faktisk har høy korrupsjonsrisiko. Det motsatte er også tilfellet. Chile er for eksempel et land som i følge TI har lav korrupsjonsrisiko.

³ Basert på Transparency Internationals Corruption Perceptions Index

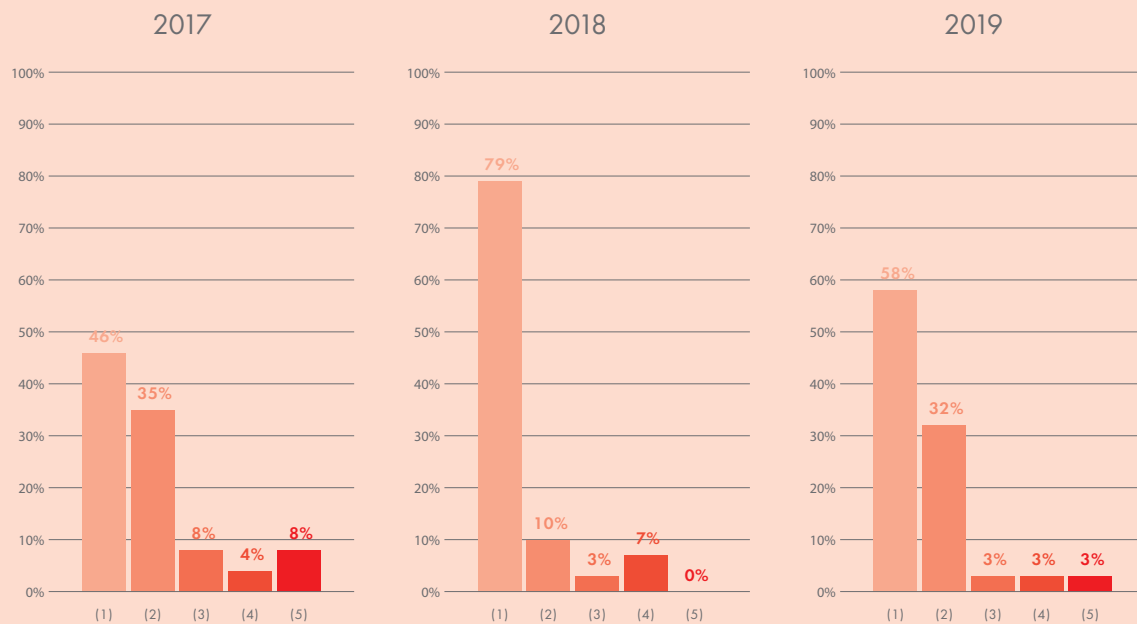
OPPGI ALLE DE LANDENE HVOR BEDRIFTEN HAR UNDERAVDELINGER ELLER LOKALE AGENTER

- Ingen tilstedeværelse
- Lav korrupsjonsrisiko
- Medium korrupsjonsrisiko
- Høy korrupsjonsrisiko

Antall selskaper	Land
17	USA
8	Storbritannia
5	Frankrike, Tyskland
3	Australia, Canada, Danmark, FAE, Kina, Malaysia, Nederland, Saudi Arabia, Singapore, Spania Sveits, Sverige
2	Finland, Hellas, India, Italia
1	Algerie, Belgia, Brasil, Chile, Colombia, Hong Kong, Indonesia, Japan, Kuwait, Qatar, Sør-Korea, Taiwan

HVA ER SANNSYNLIGHETEN FOR ØKONOMISK TAP SOM FØLGE AV KORRUPSJON ELLER PRISSAMARBEID?

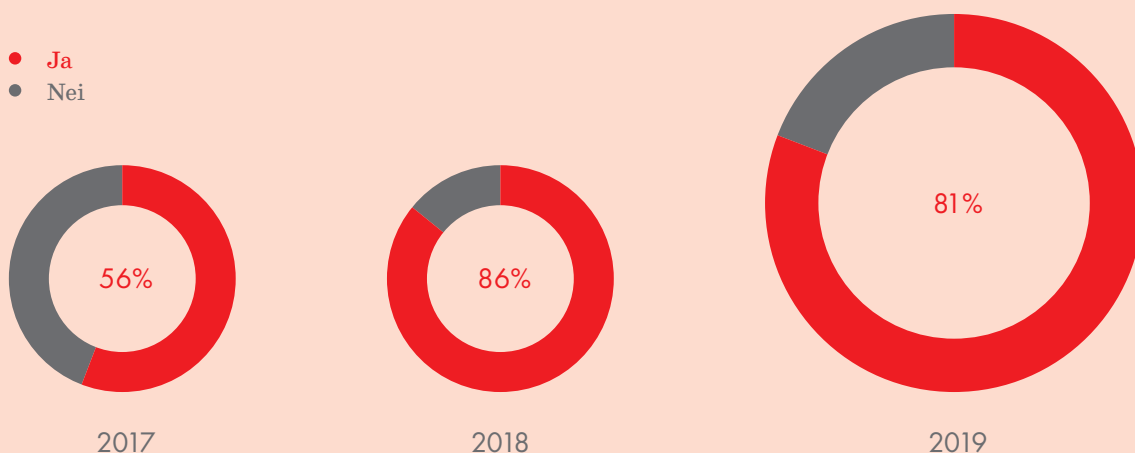

- (1) Helt usannsynlig
- (2) Usannsynlig
- (3) Skadelig miljøpåvirkning
- (4) Sannsynlig
- (5) Svært sannsynlig

Til sammen 90% av selskapene vurderer det som helt usannsynlig eller usannsynlig at selskapet skal ha tapt markedsandeler, kontrakter eller anbud som følge av korrupsjon. To selskaper vurderer det som sannsynlig eller svært sannsynlig at de er påført tapte inntekter som følge av korrupsjon eller prissamarbeid. Begge disse opererer i marin sektor og har tilstedeværelse i land utenfor Norge.

HAR SELSKAPET RUTINER FOR VARSLING OM KORRUPSJON ELLER ANDRE UETISKE FORHOLD?

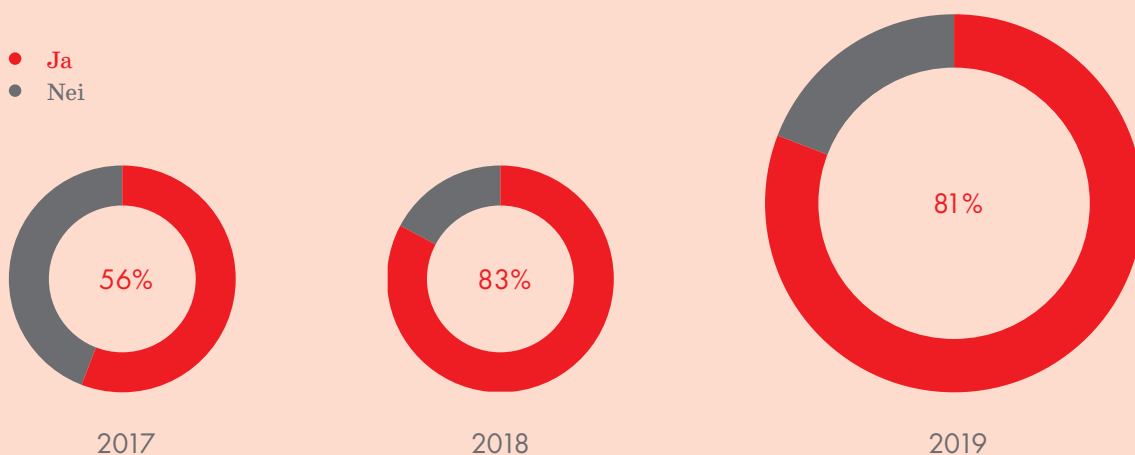
- Ja
- Nei

81% av selskapene har rutiner for varsling om korrupsjon eller andre uetiske forhold. Dette er en nedgang fra 86% i fjor. Av de seks selskapene som mangler varslingsrutiner er ett selskap nytt i porteføljen og ett selskap har fusjonert og fått ny ledelse. De resterende fire selskapene svarte i fjor bekreftende på at de hadde varslingsrutiner. Disse selskapene har alle gjennomgått lederskifter i løpet av det siste året og det kan derfor tenkes at nye ledere ikke er tilstrekkelig godt kjent med hvilke varslingsrutiner som allerede foreligger. Selskapene som manglet varslingsrutiner i fjor har fått dette på plass i løpet av perioden med unntak av det fusjonerte selskapet. Investinor er av den oppfatning at samtlige selskaper bør ha varslingsrutiner på plass i likhet med etiske retningslinjer. Investinors styrerepresentanter vil bli gjort oppmerksom på hvilke selskaper som fortsatt mangler dette.

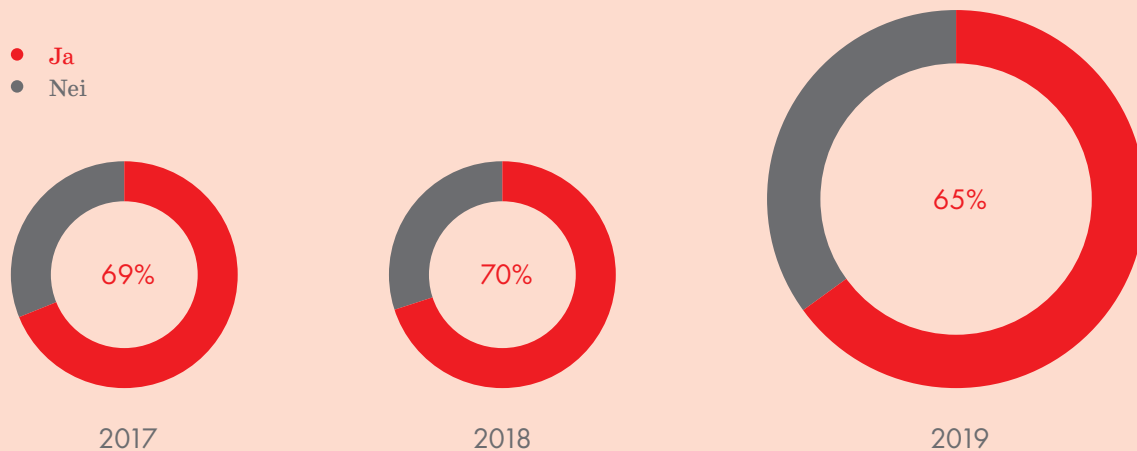
UTFØRER SELSKAPET BAKGRUNNSSJEKK (INTEGRITY DUE DILIGENCE) AV PARTNERE OG AGENTER?

- Ja
- Nei

81% av selskapene oppgir at de utfører bakgrunnssjekker av partnere og agenter før avtaler inngås. Av de seks selskapene som ikke gjør dette, er to selskaper nye i porteføljen og ett selskap har fusjonert og fått ny ledelse. Investinor vil vurdere behovet for å arrangere en webbasert workshop i kommende periode som tar for seg hvordan man utfører bakgrunnsjekker.

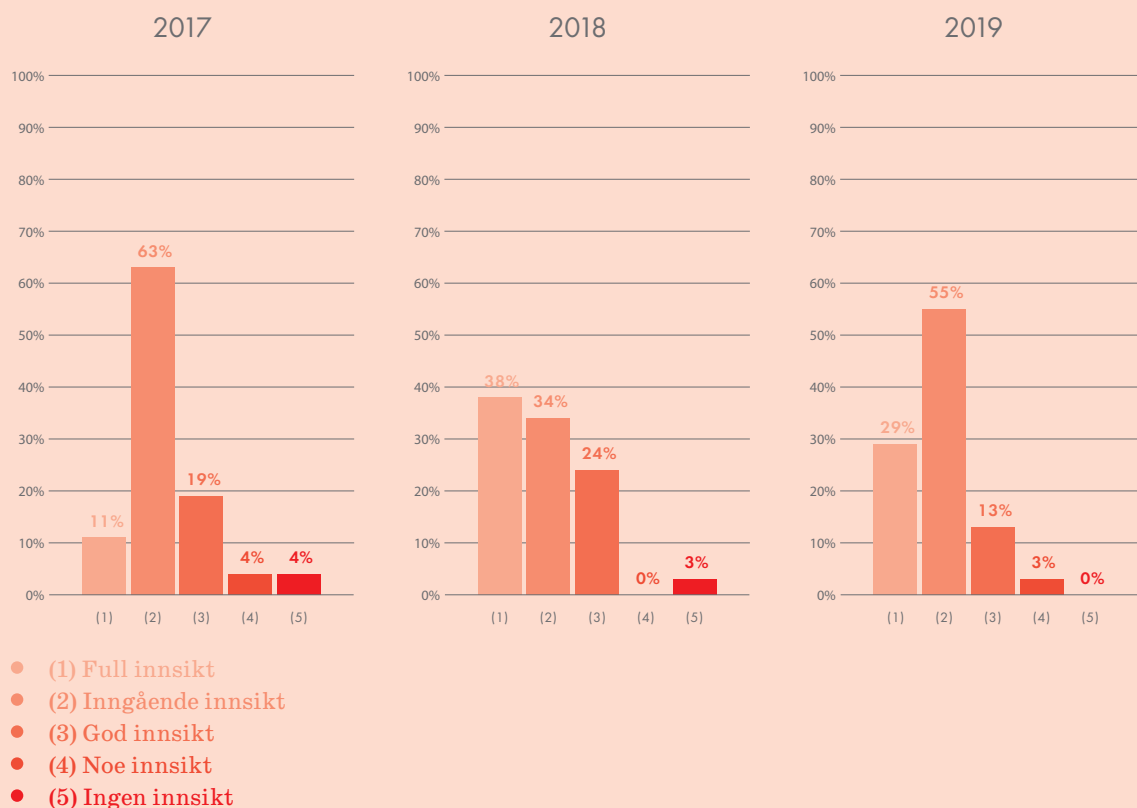
BLIR EKSTERNE REPRESENTANTER INFORMERT OM NULLTOLERANSE FOR KORRUPSJON?

Ca. 2/3 av selskapene informerer selskapene sine om nulltoleranse for korrupsjon, en svak nedgang fra i fjor. Informasjon om nulltoleranse for korrupsjon kan relativt enkelt gis gjennom avtaleverk eller ved å vise til selskapets etiske retningslinjer. Vi bestreber derfor en høyere svarprosent.

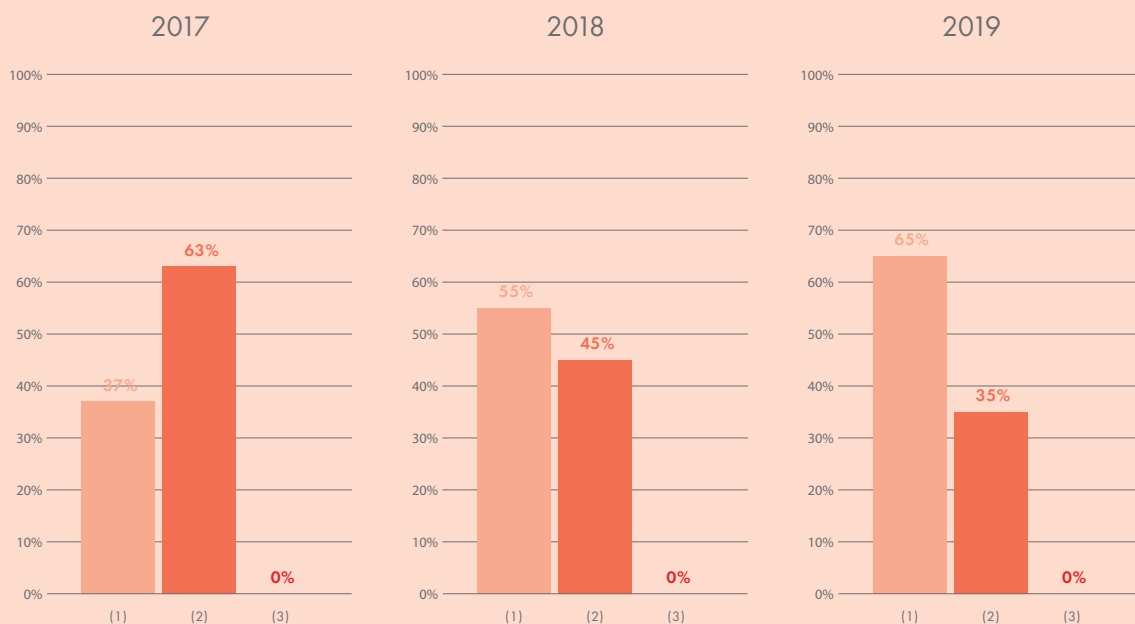
RISIKO FOR UETISK ATFERD I LEVERANDØRKJEDEN

HVOR GOD INNSIKT HAR BEDRIFTEN I EGEN LEVERANDØRKJEDE?

Majoriteten av selskapene oppgir å ha god, inngående eller full innsikt i sin leverandørkjede. Ett selskap vurderer å kun ha noe innsikt. Vedkommende oppgir at det er krevende å ha kontroll på hele verdikjeden til sin kinesiske leverandør av utsyr til selskapet.

HVA ER SANNSYNLIGHETEN FOR AT LEVERANDØRER ER INVOLVERT I UETISKE FORHOLD?

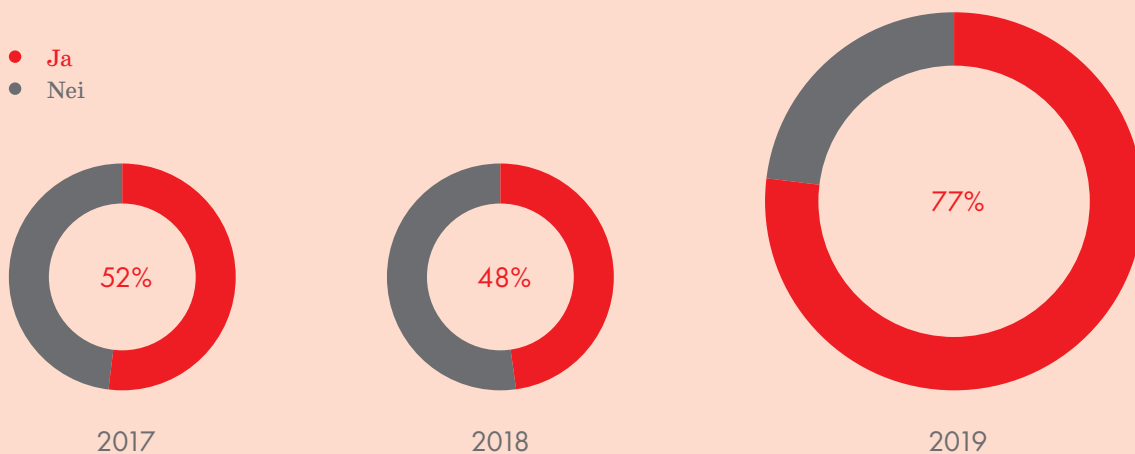

- (1) Usannsynlig
- (2) Lite sannsynlig, men kan ikke utelukkes
- (3) Sannsynlig

Ingen av selskapene vurderer det som sannsynlig at noen av bedriftens leverandører er involvert i uetiske forhold.

UTFØRER SELSKAPET BAKGRUNNSSJEKK AV LEVERANDØRER?

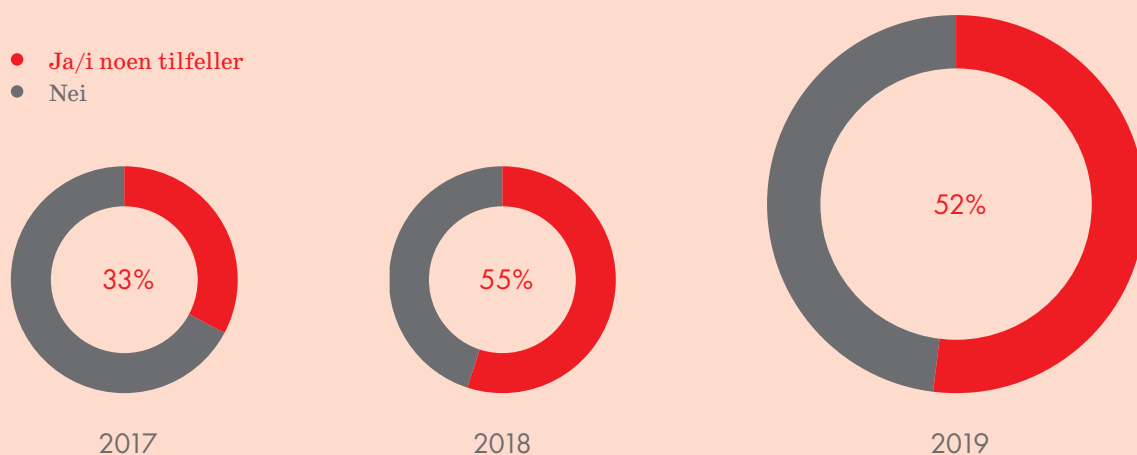
- Ja
- Nei

77% av selskapene oppgir at de utfører bakgrunnssjekker på sine leverandører, opp fra 48% i 2018. Det er gledelig å se at såpass mange porteføljeselskaper nå har rutiner for bakgrunnssjekker ettersom fjorårets undersøkelse viste at dette var et område med forbedringspotensiale. Investinor har i årets undersøkelse forhørt seg blant porteføljeselskapene hvorvidt de vil være interesserte i en webbasert workshop som tar for seg utførelse av bakgrunnssjekker. Majoriteten av selskapene oppgir at de vil være interesserte i dette. En slik workshop kan være hensiktsmessig også for selskapene som har rutiner på dette, da det er ulikt omfang på bakgrunnssjekkene.

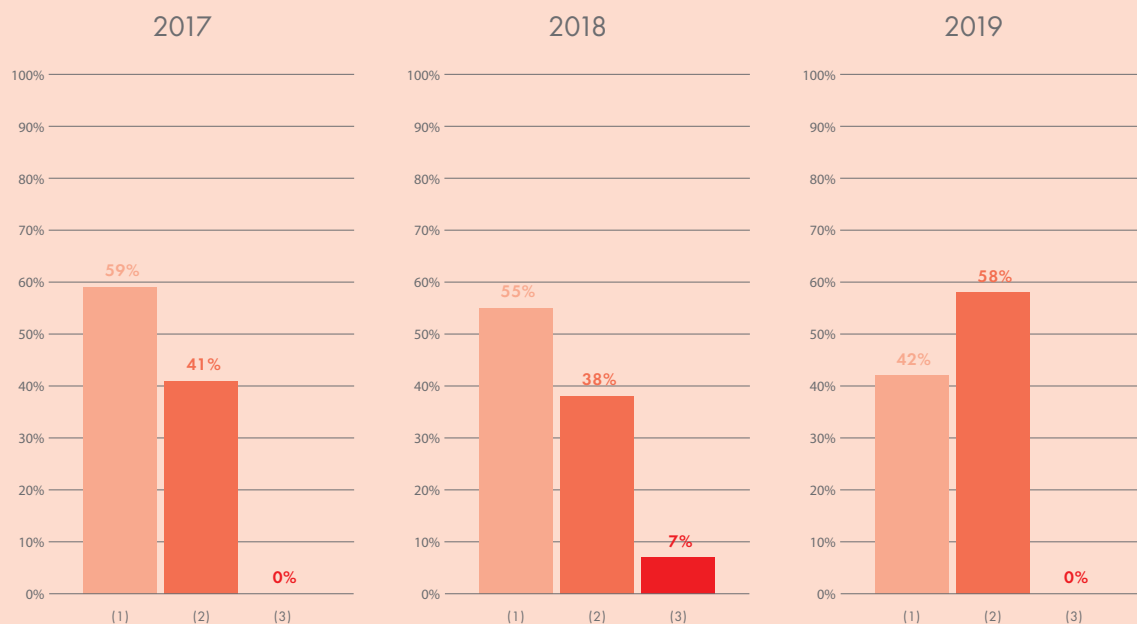
KREVER BEDRIFTEN EGENERKLÆRING OG/ELLER KLAUSULER I AVTALEVERK?

- Ja/i noen tilfeller
- Nei

52% av selskapene oppgir at leverandører signerer egenerklæringer og/eller at avtaleverk inneholder klausuler ment for å beskytte mot uetiske forhold i leverandørkjeden. Dette er på omtrent samme nivå som i 2018 (55%). Investinor utarbeidet våren 2019 malverk for egenerklæringer og klausuler i samarbeid med advokatfirmaet SANDS. Dette malverket er sendt ut til alle våre porteføljeselskaper. Ca. 2/3 av selskapene oppgir at de fant det nyttig. Malverket ble muligens sendt ut for tett opp mot utsendelse av undersøkelsen til at så mange selskaper har rukket å integrere dette i avtaleverket.

HVILKE ØKONOMISKE KONSEKVENSER VIL SKIFTE AV LEVERANDØR HA?

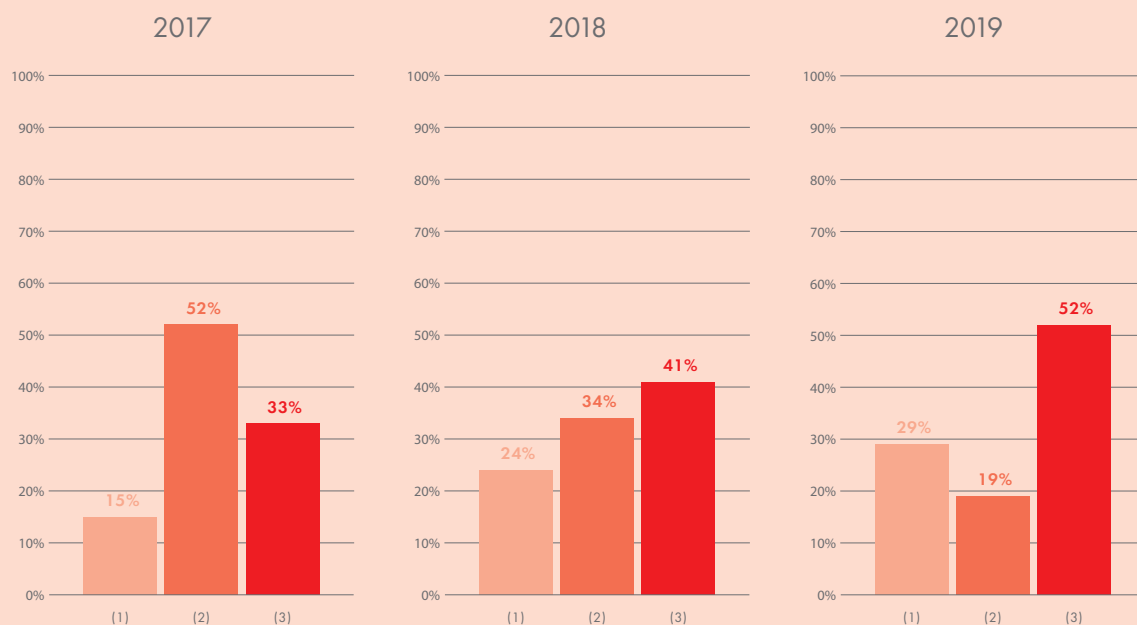
- (1) Uvesentlige økonomiske konsekvenser
- (2) Betydelige økonomiske konsekvenser
- (3) Forretningsmodell vil ikke overleve

42% oppgir at det å skulle bytte leverandør vil ha uvesentlige økonomiske konsekvenser, mens 58% oppgir at det vil ha betydelige konsekvenser. Ingen selskaper mener det vil være så alvorlig at forretningsmodellen ikke vil overleve. Dette er en forbedring fra i fjor da det var to selskaper som mente at deres forretningsmodell ikke ville overleve et slikt bytte.

STATUS I PORTEFØLJEN

MILJØRISIKO

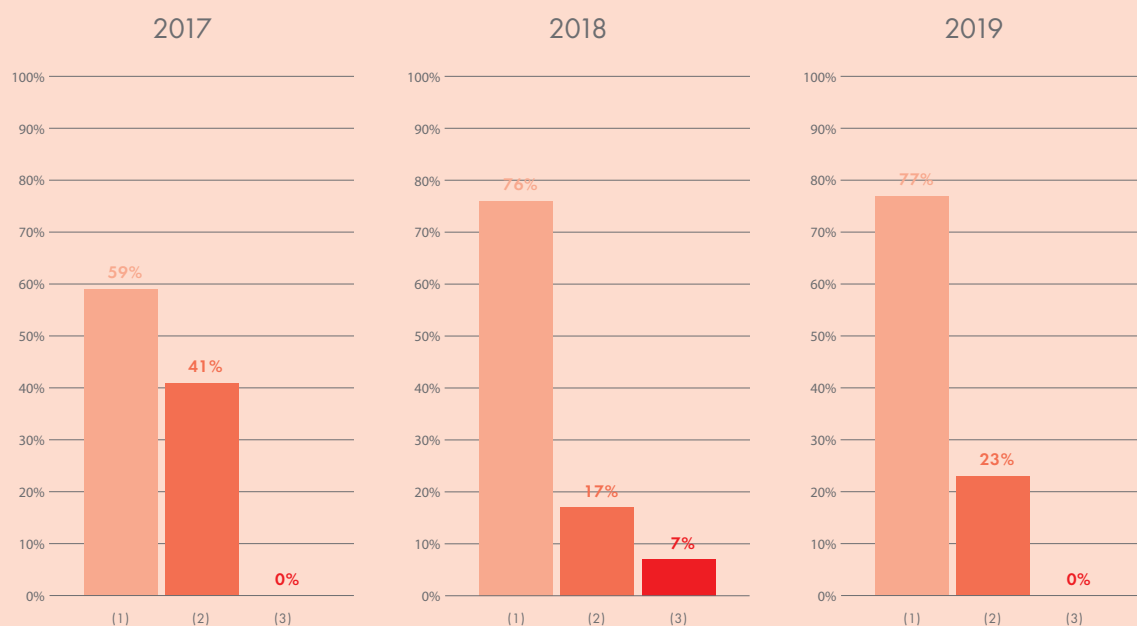
UTGJØR MILJØVENNLIGE PRODUKTER/TJENESTER KJERNEN I SELSKAPETS FORRETNINGSMODELL?

- (1) Ja
- (2) Nei, men bidrar positivt
- (3) Nei

29% av selskapene oppgir at utvikling og spredning av miljøvennlige produkter eller tjenester utgjør kjernen i selskapets forretningsmodell. Videre utdyping av svar fra porteføljeselskapene avslører imidlertid at det er ulik oppfatning av hva dette innebærer. 19% selskapene som svarer nei på spørsmålet oppgir at selskapet bidrar positivt til utvikling og spredning av miljøvennlige produkter eller tjenester, altså er det nærmere halvparten av porteføljeselskapene som mener å direkte eller indirekte bidra til utvikling og spredning av miljøvennlige produkter og tjenester. Investinor definerer selv 17% av den investerte kapitalen til å være investert i selskaper med en tydelig miljøprofil.

HVA ER SANNSYNLIGHETEN FOR NEGATIV MILJØPÅVIRKNING FRA SELSKAPETS VIRKSOMHET?

- (1) Usannsynlig
- (2) Lite sannsynlig, men kan ikke utelukkes
- (3) Sannsynlig

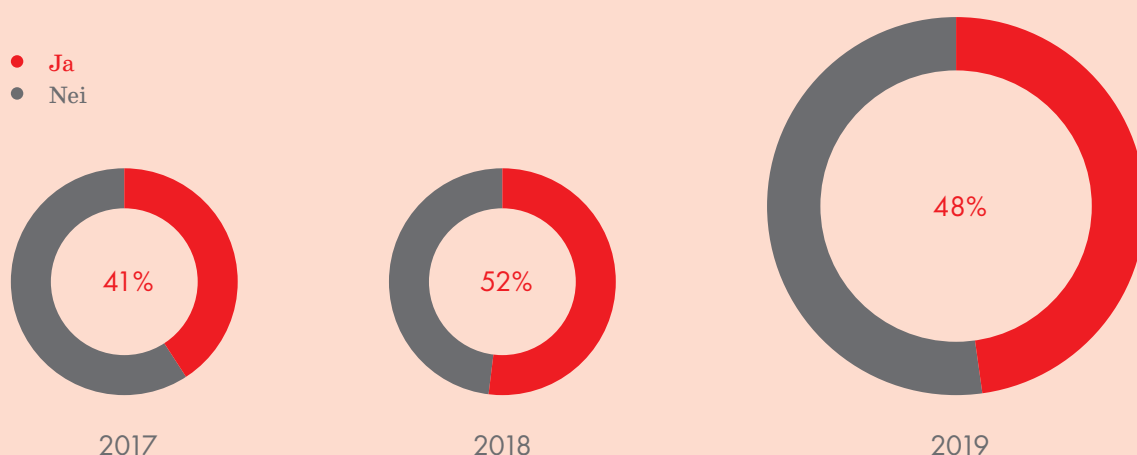
Flertallet av porteføljeselskapene (77%) vurderer det som usannsynlig at selskapets virksomhet har negativ miljøpåvirkning. 23% vurderer det som lite sannsynlig, men at det ikke kan utelukkes. Ingen selskaper oppgir at det er sannsynlig at de har negativ påvirkning.

KVINNEREPRESENTASJON

I 2017 innførte Investinor krav om at det skal være kvinner representert i samtlige porteføljeselskaps styre og ledergrupper innen 3 år etter at vår investering i selskapet⁴.

HAR SELSKAPET KVINNER REPRESENTERT I STYRET?

- Ja
- Nei

48% av porteføljen har per dags dato én eller flere kvinner i styret⁵. Dette utgjør en svak nedgang fra 2018 (52%). Nedgangen skyldes at man har fått to nye selskaper i porteføljen uten kvinner i styret og uten at kvinnerepresentasjonen har økt ellers i porteføljen. I det ene porteføljeselskapet som hadde kvinner i styret i fjor, men som ikke har dette i år, trådte det kvinnelige styremedlemmet ut som følge av endringer i eierstruktur (representerte eier som solgte seg ut av selskapet). Samtidig er det også kun ett av selskapene som i fjor ikke hadde kvinnelige styremedlemmer som har fått det ila. det siste året. Dette gjaldt et teknologiselskap hvor Investinor gjennom valgkomiteen var sterkt delaktig i å identifisere og rekruttere vedkommende.

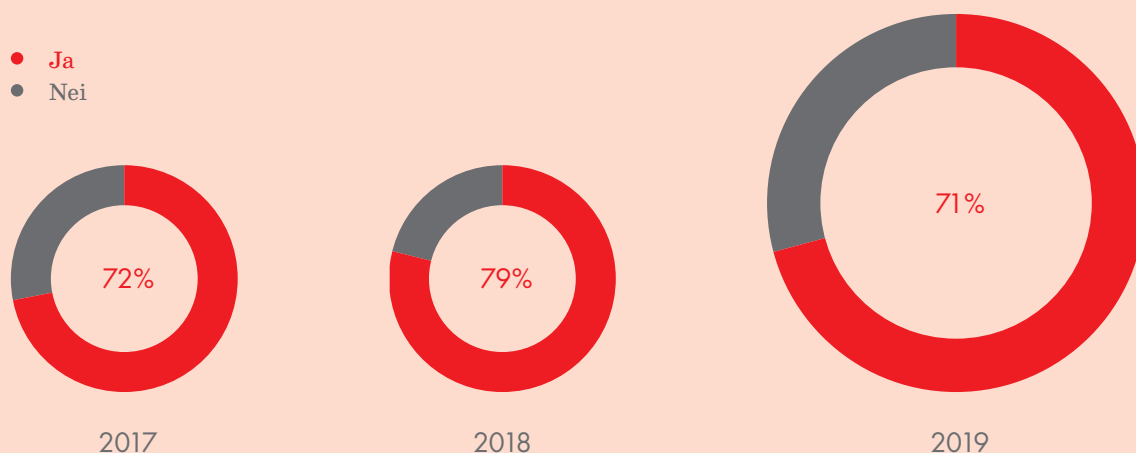
Som del av arbeidet med å rekruttere flere kvinnelige styrerepresentanter foretok Investinor våren 2019 en kartlegging av hvilke porteføljeselskaper det var aktuelt med utskiftninger i styret. Vi erfarte da at mange selskaper har høy grad av eiervalgte styre hvor det er de enkelte eierne som bestemmer hvem som går inn i styret. I slike styre vil Investinor ha liten eller ingen innflytelse på rekruttering av styremedlemmer annet enn ved rekruttering av uavhengig styreleder.

Valgkomiteer er et viktig verktøy for å sikre kompetanse og mangfold i våre selskaper. Vi vil ønske å se et enda større innslag av valgkomiteer i porteføljen da tilbakemeldingene fra forvaltere som har dette i selskapene sine tilsier at det er en nyttig ordning.

⁴ Gjelder investeringer i hovedporteføljen.

⁵ 12 av selskapene det gjelder er investeringer 3 år eller eldre

HAR SELSKAPET KVINNER REPRESENTERT I LEDERGRUPPEN?

71% av porteføljen har kvinner i ledelsen⁶, ned fra 79 % i fjor. Dette er en relativt markant nedgang etter fjorårets positive utvikling. Vi har i årets ESG-undersøkelse strammet definisjonen av ledergruppe til kun å omfatte selskapets administrerende direktør eller ansatte som rapporterer direkte til vedkommende. Det er derfor grunn til å tro at årets tall ikke er direkte sammenlignbare med fjorårets da vi i fjor opplevde at selskaper inkluderte relativt mange ansatte i sin definisjon av ledergruppen.

Investinor vil fortsette å jobbe aktivt med å rekruttere kvinner til lederstillinger i porteføljeselskapene. Vi må i enda større grad enn tidligere bidra til at mangfold i rekrutteringsprosessene blir vektlagt. Et aktuelt tiltak kan være oppfordre om at kvinnelige kandidater inngår i finalerunden i rekrutteringsprosesser slik det gjøres med interne ansettelser i Investinor.

BØRSNOTERING PÅ NASDAQ:

Da Calliditas AB ble børsnotert på Nasdaq Stockholm juni 2018 var det resultatet av et godt og mangeårig samarbeid mellom selskapet og de største eierne, her representert ved (fra venstre) Nina Rawal fra Industrifonden, CEO i Calliditas Renee Lucander og Ann-Tove Kongsnes fra Investinor.

⁶ 9 av selskapene det gjelder er investeringer 3 år eller eldre

MÅL FOR INNEVÆRENDE OG KOMMENDE PERIODE

I fjorårets ESG-rapport satte Investinor seg følgende målsetninger for ESG-arbeidet:

1. Forsterket innsats med å øke kvinnerepresentasjon i alle ledergrupper og styrer i porteføljen, da særlig overfor de selskapene hvor det er 3 år eller lengre siden første ventureinvestering.
2. Vurdere behovet for erfaringsutveksling mellom porteføljeselskapene for å styrke kompetanse og kjennskap til ESG gjennom «Best Practice».
3. Ta initiativ til at selskapene foretar egen risiko- og konsekvensutredning for å avdekke øvrige selskapsspesifikke risikofaktorer.

Som nevnt innledningsvis er det i forrige periode jobbet med samtlige tre punkter over. Årets tall for kvinnerepresentasjon i Investinors portefølje er skuffende, da vi med økt påtrykk internt og overfor selskapene hadde håpt å se stabilitet og aller helst økning i tallene. Vi opplever imidlertid at vi i selskaper hvor vi er spesielt bevisste vår rolle i rekrutteringsprosesser, f.eks. gjennom deltakelse i valgkomiteer, evner å identifisere kvinnelige kandidater med relevant kompetanse og erfaring for selskapene. Investinors styremedlemmer skal fortsette å jobbe for at det legges opp til en bred rekrutteringsprosess hvor begge kjønn inngår i prosessen så langt som mulig. Vi ser også at flere kvinnelige investorer i venturebransjen vil være viktig for å sikre at man i eierdominerte styrer har bedre tilgang på kvinnelige kandidater.

Investinor har i 1. halvår 2019 utviklet verktøy som et tilbud til porteføljeselskapene for å adressere punkt 2 og 3. Både malverket for egenerklæring

og klausuler samt risikoverktøyet har blitt godt mottatt. Vi har testet interessen for en webbasert workshop som tar for seg bakgrunnssjekker, og en høy andel av selskaper uttrykker interesse for dette. På spørsmål om hva annet selskapene ønsker bistand med, uttrykker flertallet at de er fornøyd med Investinors nåværende bidrag, men maler og flere eksempler på best practice etterspørres fortsatt.

Investinor søker å være ledende på ESG i venturebransjen. Dette stiller krav til at organisasjonen følger utviklingen på området tett, og fremstår som en ressurs for porteføljeselskapene. Med bakgrunn i dette og oppsummeringen over ønsker Investinor å fokusere på følgende i sitt ESG-arbeide i kommende periode:

1. Vurdere behovet for ytterligere kompetanseøkende tiltak rettet mot porteføljen, herunder workshop om utførelse av bakgrunnssjekker, motivasjonsforedrag, forbedring av risikoverktøy etc.
2. Jobbe med å synliggjøre bedre hvordan ESG henger sammen med verdiskaping i selskapene, både internt og i porteføljen.
3. Evaluere hvordan endringer i eiers og offentlighetens forventninger til ansvarlig og bærekraftig investeringspraksis vil/kan påvirke vårt og selskapenes ESG-rammeverk, herunder:
 - Ny stortingsmelding om ansvarlig næringsliv fra eier
 - OECDs nye retningslinjer for aktsomhetsvurderinger
 - FNs bærekraftsmål og den økende oppmerksomheten rundt bærekraftige investeringer

APPENDIKS

APPENDIKS 1 ESG-status i porteføljeselskapene: Venture og ekspansjon

ETISKE RETNINGSLINJER

Spørsmål	Ja	Nei
Har selskapet etiske retningslinjer?	94 %	6 %

GENERELT OM RISIKOFAKTORENE

Hvilken ESG risikofaktor anses av selskapet som mest relevant?		
Korrupsjon		29 %
Uetiske forhold i leverandørkjeden		55 %
Skadelig miljøpåvirkning		16 %

Spørsmål	Ja	Nei
Har selskapet gjennomført årlig ESG-rapportering til styret siste 12 måneder?	90 %	10 %
Har selskapet foretatt en evaluering av korrupsjonsrisiko siste 12 måneder?	74 %	26 %
Har selskapet foretatt en evaluering av risiko i leverandørkjeden siste 12 måneder?	81 %	19 %
Har selskapet foretatt en evaluering av miljørisiko siste 12 måneder?	65 %	35 %
Har selskapet foretatt en evaluering av andre ESG risikofaktorer siste 12 måneder?	42 %	58 %

KORRUPSJON

Spørsmål	Ja	Nei
Har selskapet aktivitet i land assosiert med høy korrupsjonsrisiko?	29 %	71 %
Har selskapet varslingsrutiner?	81 %	19 %
Utfører selskapet bakgrunnssjekk av partnere og agenter?	81 %	19 %
Informerer selskapet om nulltoleranse for korrupsjon?	65 %	35 %

Hva er sannsynligheten for tapte inntekter som følge av korrupsjon?		
Helt usannsynlig		58 %
Usannsynlig		32 %
Noe sannsynlig		3 %
Sannsynlig		3 %
Svært sannsynlig		3 %

Oppgi alle de landene utenom Norge hvor bedriften har underavdelinger eller lokale agenter.		
17	USA	
8	Storbritannia	
5	Frankrike, Tyskland	
3	Australia, Canada, Danmark, FAE, Kina, Malaysia, Nederland, Saudi Arabia, Singapore, Spania	
	Sveits, Sverige	
2	Finland, Hellas, India, Italia	
1	Algerie, Belgia, Brasil, Chile, Colombia, Hong Kong, Indonesia, Japan, Kuwait, Qatar, Sør-Korea, Taiwan	

LEVERANDØRKJEDEN

Hvor god innsikt har selskapet i egen leverandørkjede?

Full innsikt	29 %
Inngående innsikt	55 %
God innsikt	13 %
Noe innsikt	3 %
Ingen sinnsikt	0 %

Hva er sannsynligheten for at leverandører er involvert i uetiske forhold?

Usannsynlig	65 %
Lite sannsynlig, men kan ikke utelukkes	35 %
Sannsynlig	0 %

Spørsmål	Ja	Nei
Utfører selskapet bakgrunnssjekk av leverandører?	77 %	23 %
Benytter selskapet egenerklæring/klausuler i avtaleverk?	52 %	48 %

Hvilke økonomiske konsekvenser vil skifte av leverandør ha?

Uvesentlige konsekvenser	42 %
Betydelige konsekvenser	58 %
Forretningsmodell vil ikke overleve	0 %

MILJØPÅVIRKNING

Utgjør miljøvennlige produkter/tjenester kjernen i selskapets forretningsmodell?

Ja	52 %
Nei, men bidrar positivt	19 %
Nei	29 %

Hva er sannsynligheten for negativ miljøpåvirkning fra selskapets virksomhet?

Usannsynlig	77 %
Lite sannsynlig, men kan ikke utelukkes	23 %
Sannsynlig	0 %

KVINNEREPRESENTASJON

Spørsmål	Ja	Nei
Har selskapet kvinner representert i styret?	48 %	52 %
Har selskapet kvinner representert i ledelsen?	71 %	29 %

APPENDIKS 2 ESG-status i porteføljeselskapene: Tidligfase

ETISKE RETNINGSLINJER

Spørsmål	Ja	Nei
Har selskapet etiske retningslinjer?	70%	30%

GENERELT OM RISIKOFAKTORENE

Hvilken ESG risikofaktor anses av selskapet som mest relevant?

Korrupsjon	15 %
Uetiske forhold i leverandørkjeden	80 %
Skadelig miljøpåvirkning	5 %

Spørsmål	Ja	Nei
Har selskapet gjennomført årlig ESG-rapportering til styret siste 12 måneder?	35%	65%
Har selskapet foretatt en evaluering av korrupsjonsrisiko siste 12 måneder?	40%	60%
Har selskapet foretatt en evaluering av risiko i leverandørkjeden siste 12 måneder?	60%	40%
Har selskapet foretatt en evaluering av miljørisiko siste 12 måneder?	40%	60%
Har selskapet foretatt en evaluering av andre ESG risikofaktorer siste 12 måneder?	25%	75%

KORRUPSJON

Spørsmål	Ja	Nei
Har selskapet aktivitet i land assosiert med høy korrupsjonsrisiko?	5%	95%
Har selskapet varslingsrutiner?	15%	85%
Utfører selskapet bakgrunnssjekk av partnere og agenter?	50%	50%
Informerer selskapet om nulltoleranse for korrupsjon?	40%	60%

Hva er sannsynligheten for tapte inntekter som følge av korrupsjon?

Helt usannsynlig	80 %
Usannsynlig	20 %
Noe sannsynlig	0 %
Sannsynlig	0 %
Svært sannsynlig	0 %

Oppgi alle de landene utenom Norge hvor bedriften har underavdelinger eller lokale agenter.

2	Australia, Storbritannia, USA
1	FAE, Nederland, New Zealand, Oman, Polen

LEVERANDØRKJEDEN

Hvor god innsikt har selskapet i egen leverandørkjede?

Full innsikt	29 %
Inngående innsikt	55 %
God innsikt	13 %
Noe innsikt	3 %
Ingen sinnsikt	0 %

Hva er sannsynligheten for at leverandører er involvert i uetiske forhold?

Usannsynlig	65 %
Lite sannsynlig, men kan ikke utelukkes	35 %
Sannsynlig	0 %

Spørsmål	Ja	Nei
Utfører selskapet bakgrunnssjekk av leverandører?	55%	45%
Benytter selskapet egenerklæring/klausuler i avtaleverk?	20 %	80 %

Hvilke økonomiske konsekvenser vil skifte av leverandør ha?

Uvesentlige konsekvenser	70%
Betydelige konsekvenser	30%
Forretningsmodell vil ikke overleve	0%

MILJØPÅVIRKNING

Utgjør miljøvennlige produkter/tjenester kjernen i selskapets forretningsmodell?

Ja	35 %
Nei, men bidrar positivt	10 %
Nei	55 %

Hva er sannsynligheten for negativ miljøpåvirkning fra selskapets virksomhet?

Usannsynlig	90 %
Lite sannsynlig, men kan ikke utelukkes	10 %
Sannsynlig	0 %

KVINNEREPRESENTASJON

Spørsmål	Ja	Nei
Har selskapet kvinner representert i styret?	45%	55%
Har selskapet kvinner representert i ledelsen?	50%	50%